

Column

Het referendum is een instrument voor dwingelanden

Door: **Willem Minderhout**

Statenlid namens de PvdA in Zuid-Holland

Het PvdA-congres heeft in de aanloop naar de vorige verkiezingen het streven naar een referendum uit het verkiezingsprogramma gehaald. Maar het is net de film *Poltergeist*. Als je denkt dat alle ellende voorbij is begint het weer opnieuw.

Het begon met de Wibautlezing van Ruud Koole. In een betoog over het belang van de representatieve democratie, repte Koole in een terzijde over de wenselijkheid van regionale correctieve referenda. Enige tijd later twitterde Jaap Stalenburg dat Mei Li Vos in Leeuwarden had gezegd dat ze in de Eerste Kamer voor een referendum zal pleiten.

Beide senatoren beroepen zich op de commissie-Remkes die onder meer met het referendum aan komt zetten. De voorstellen van 'Remkes' zouden heel serieus moeten worden genomen, aldus een motie van referendumgevolgige Niesco Dubbelboer voor het komende congres van de PvdA op 7 maart. De motie *Wie de democratie wil verdedigen, moet nu in het offensief* rept met geen woord over het referendum, maar roept op om 'de fractie de ruimte te geven om de voorstellen van de Staatscommissie Parlementair Stelsel met open vizier tegemoet te treden en er naar believen steun aan te verlenen'. Lees: zich uit te spreken voor een referendum zonder de partij te raadplegen.

Onlangs wisselden Zuid-Hollandse statenleden van gedachten over burgerparticipatie in onze provincie. Tot mijn verbazing zagen de vertegenwoordigers van het Forum voor Democratie niet zoveel brood in interactieve

beleidsvorming. Toen ik zei dat ik dat wat vreemd vond voor een partij die graag alles per referendum regelt, reageerde Matthijs Sandmann, fractievoorzitter FvD, dat hij het referendum een paardenmiddel vindt, maar dat het een noodzakelijk instrument is zolang volksvertegenwoordigers hun werk niet goed doen. Met 'niet goed doen' bedoelde hij dat ze er andere standpunten op na hielden dan het Forum. Dit illustreert dat een referendum een instrument voor dwingelanden is die niet geneigd zijn compromissen te sluiten. In referenda is, net als in de oorlog, de waarheid het eerste slachtoffer zoals tijdens het Oekraïne-referendum bleek. Laten we dit gebruik van het referendum 'thierrificering' noemen.

Iedereen is voor een referendum, als hij denkt dat hij hem kan winnen. Als men verlies vreest wordt het vooral zaak om het referendum ongeldig te laten verklaren. Iedereen die *Het wonder van de Noord/Zuidlijn* van Bas Soetenhorst heeft gelezen, herinnert zich de scene waarin wethouder Jikkie van der Giessen (D66) de polonaise danst omdat bij het referendum over die metrolijn de opkomstdrempel niet gehaald werd. De meerderheid was, zoals te verwachten bij dit soort onderwerpen, tegen. Laten we deze variant de 'verjikkie-ing' van het referendum noemen.

Het ontwerpreferendum van de commissie-Remkes lijkt vooral de Jikkie-variant te propageren. Het aantal 'nee-stemmers' moet minimaal uit een derde van het electoraat bestaan. Dit lijkt een onneembare horde. Je kunt het ook interpreteren als een uitnodiging tot een staaltje ongekende thierrificering waarbij het Oekraïne-referendum bleekjes afsteekt. Willen we dat? Nee natuurlijk.